Kasvispohjaisten juomien verottaminen

Eduskunta, Valtiovarainvaliokunnan verojaosto
17.10.2019

Torsti Hurmerinta
Kaupallinen johtaja
Eckes-Granini Finland Oy Ab

Eckes-Granini Finland Oy Ab (Marli)

ECKES granini
the best of fruit

- Marja- ja hedelmäpohjaisten juomien valmistusta Turussa jo yli 152 vuoden ajan
- Valmistamme n. 220 tuotetta 135 työntekijän voimin

Eckes-Granini Finland 2018:

Liikevaihto 60 milj. €

Myyntivolyymi 56 milj. litraa

Arvioitu markkinaosuus 32%

150 VUOTTA
TYÖTÄ & JUOMIA TURUSTA

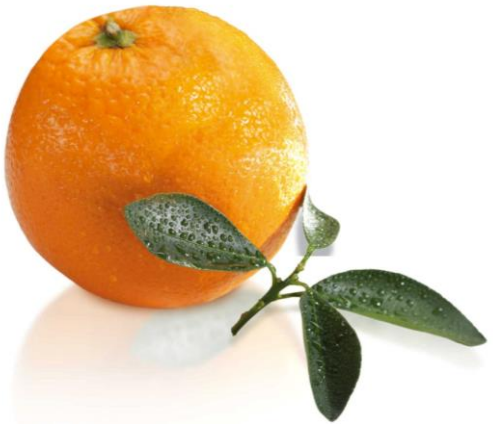

Marli MEHUKATTI GOD MORGON

Virvoitusjuomavero kasvispohjaisissa juomissa

- Alun perin lähinnä virvoitusjuomien kulutusta hillitsemään tarkoitettu virvoitusjuomavero **koskee myös 100-prosenttisia täysmehuja, mehujuomia, mehutiivisteitä, smoothieita sekä marjakeittoja.** Virvoitusjuomavero nimitys johtaakin keskusteluissa yleensä harhaan.

- Virvoitusjuomaveroa on vuosien 2011-2019 aikana korotettu jo neljään otteeseen

	2010	*2011*	*2012*	*2014*	*2019*	***2020 ?***
Virvoitusjuomavero/litra	*4,5 snt*	*7,5 snt*	*11 snt*	*22 snt / 11 snt*	*27 snt / 12 snt*	***32 snt / 13 snt***

Miksi virvoitusjuomavero on erityisen haastava kasvispohjaisille mehutuotteille?

1. Kasvispohjaisia hedelmä-,marja- ja vihannesmehuja valmistavan **teollisuuden elinkelpoisuus ja työpaikat ovat uhattuina** kohonneen verotuksen ja kuluttajahintojen nousun myötä **vahvasti laskeneen markkinavolyymin vuoksi** (toisin kuin esim. virvoitusjuomia valmistavien yritysten)

2. Valmistamiamme mehutuotteita koskeva **virvoitusjuomavero on kohtuuton** suhteutettuna tuotteiden hintoihin ja yritysten liikevaihtoon **sekä syrjivä** moniin muihin samassa käyttöyhteydessä käytettäviin juomiin verrattuna.

3. **Hallitusohjelman ilmastoystävällisen ruokapolitiikan** mukaan kasvispainotteisen ruokavalion osuutta tulee lisätä. **Kasviksia sisältävien tuotteiden kulutusta tulisi kasvattaa** eikä rankaista toistuvasti kasvavalla pisteverotuksella.

4. **Hallitusohjelmassa** on mainittu, että **hallitus selvittää voisiko** virvoitusjuomaveron rakennetta muuttaa siten, että **marja- ja hedelmämehut rajataan pois veron piiristä.**

Vastaavia rajauksia on useissa EU:maissa, joissa juomia koskeva valmisteverotus on käytössä ➔ <u>Muutos on mahdollista toteuttaa!</u>

Mehumarkkinan kuluttajahinnan kehitys vs. virvoitusjuomat

Kuva 2. Kivennäisvesien ja eräiden muiden virvoitusjuomien hintakehitys vuodesta 2010 alkaen, vuosi 2010=100

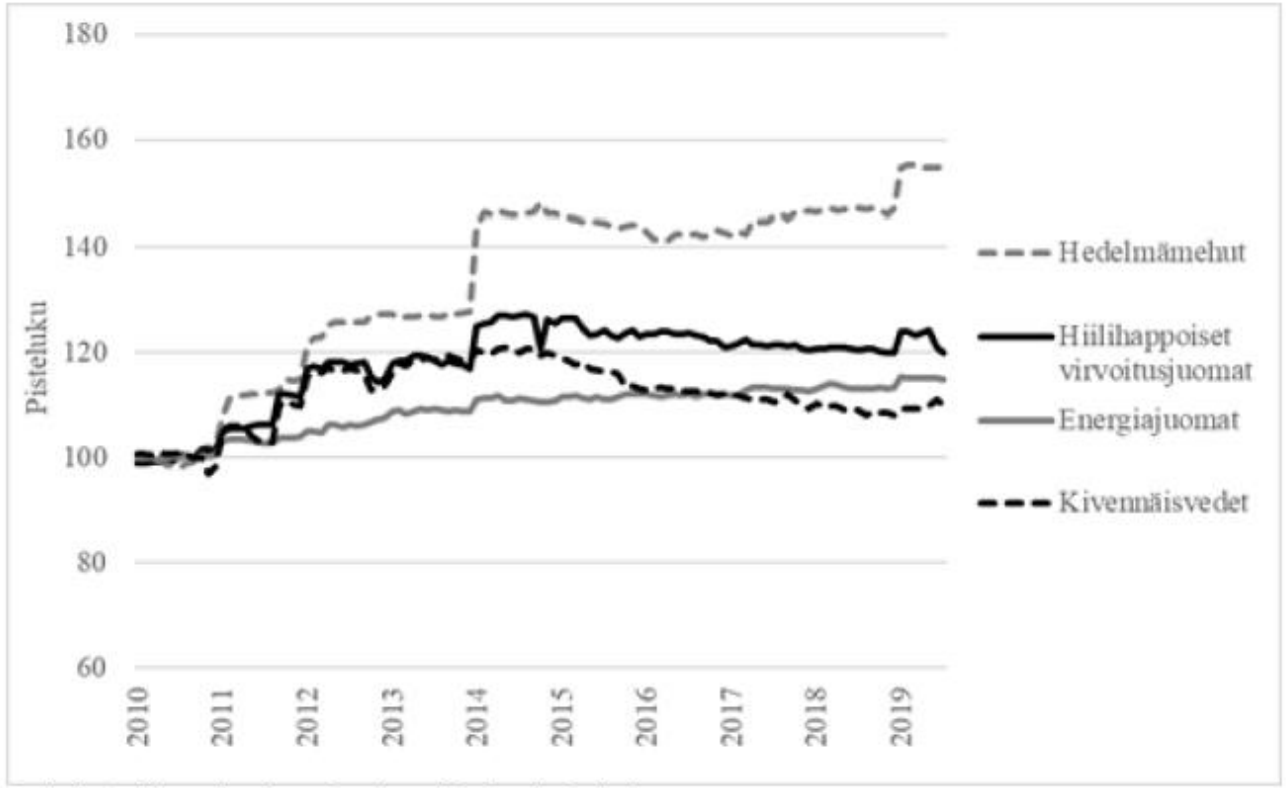

Lähde: Tilastokeskus, kuluttajahintaindeksi

Lähde: https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=0900908f806597fc Liitteet

- Mehutuotteissa kuluttajahintojen nousu on ollut huomattavasti muita veronalaisia juomia kovempaa:
  - mehujen lähtöhinnat ovat edullisempia ja senttipohjainen korotus on suhteellisesti merkittävämpi
  - tiivistemehujen osalta tuotteita verotetaan laimennussuhteen mukaan
    - Esim. 1,5 l mehutiivistekannussa kuluttajahinnassa on jo tällä hetkellä 1,85 € veroa (virvoitusjuomavero + alv). Suunnitellun uuden veronkorotuksen jälkeen veroa olisi 2,19 € ➔ **arviolta 55% kuluttajahinnasta (3,99 €) veroa**
    - Vuonna 2010 ko. tuotetta sai ostaa hypermarketeista kuluttajahintaan 1,89 €.

Mehumarkkinan volyymin kehitys vs. virvoitusjuomat

Virvoitusjuomien myyntivolyymi on veronkorotuksia edeltävällä tasolla

Kuva 1. Verollisten virvoitusjuomien kulutus vuodesta 2010 alkaen, liukuva 12 kuukauden summa

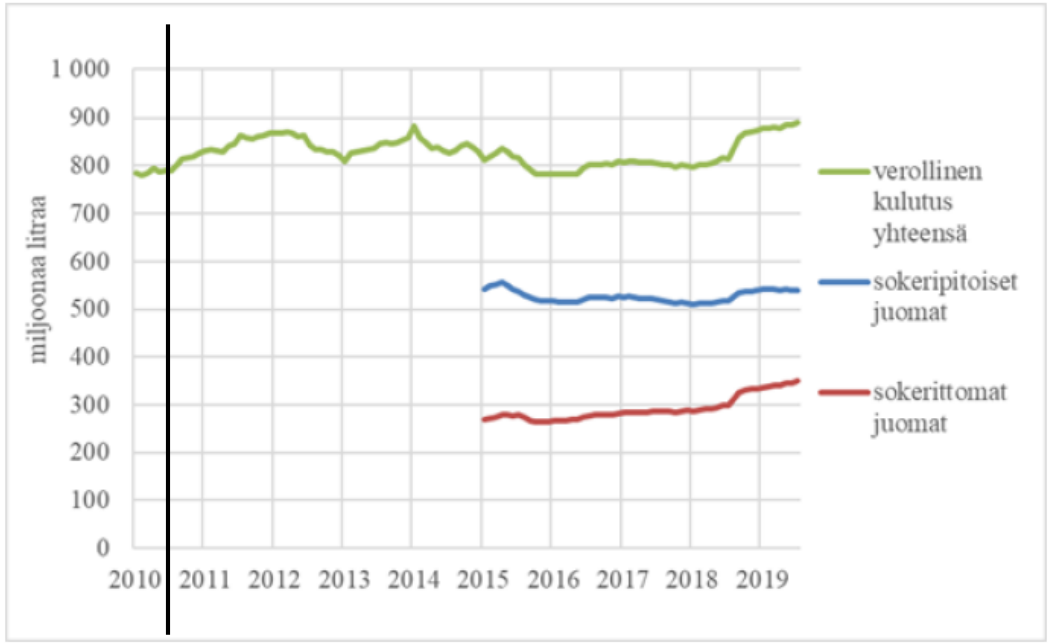

Lähde: https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=0900908f806597fc Liitteet

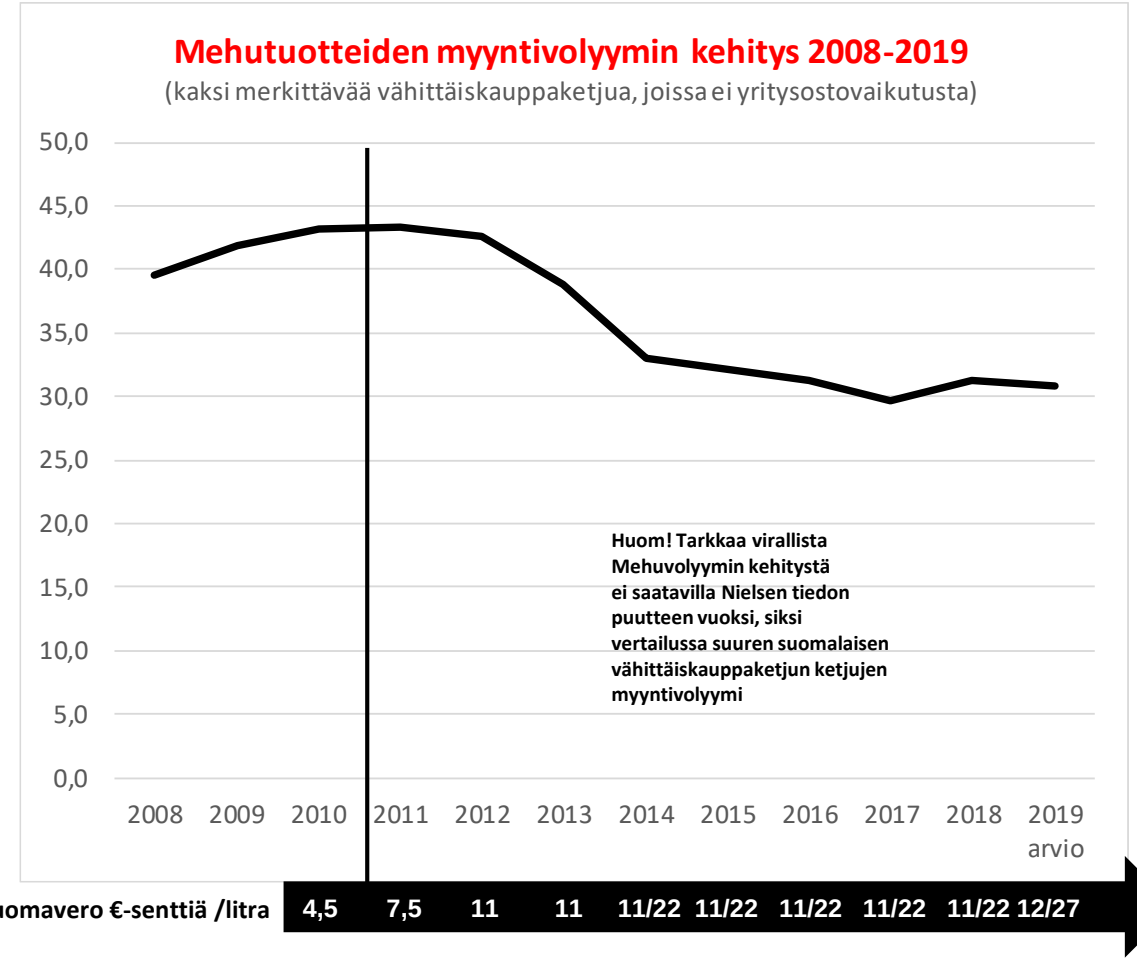

Lähde: Eckes-Granini Finland Oy Ab:n ostama myyntidata

- **MEHUTUOTTEIDEN VOLYYMIN LASKU ON OLLUT ERITTÄIN SUURTA: jopa -29% 2019 vs. 2010 !**
- **Veronkorotusten kaavailtu verotuotto jää vähäiseksi mehujen osalta markkinavolyymin laskiessa**

Vuonna 2019 arvioimme yhteisöverojen lisäksi maksavamme virvoitusjuomaveroa yksittäisenä yrityksenä

22,9 milj. €

joka on 39% suhteutettuna liikevaihtoomme.

Kuulostaako tämä kohtuulliselta, tasapuoliselta ja yritystoimintaa tukevalta verotukselta?

Tuotteiden ”terveysperusteinen” verotus Suomessa 2020?

Aitojen marjojen ja hedelmien käytöstä juomissa rangaistaan nykymallissa korkeammalla verolla

Vaikutukset kansanterveyteen

Esityksellä tavoitellaan valtion verotulojen kartuttamista, minkä lisäksi tavoitteena on vahvistaa vero-ohjausta sokeripitoisten juomien kulutuksesta sokerittomien tuotteiden kulutukseen. Veronkorotuksen oletetaan siirtyvän kuluttajahintoihin, minkä voidaan olettaa vähentävän kulutusta. Veroeron kasvattaminen sokeripitoisten ja sokerittomien juomien välillä saattaa myös lisätä sekä tuotekehityksen että kulutuksen siirtymää sokerittomiin juomiin ja näin vaikuttaa terveyttä edistävästi. Tästä aiheutuvien kustannussäästöjen suuruutta on kuitenkin hyvin vaikea arvioida.

Suomi ainoa maa EU:ssa, jossa makeuttamattomissa 100% täysmehuissa on valmisteveroa!

Makeutettu aspartaamilla ja asesulfaami K:lla

Valmisteveroa 2020?
0,13 € / l

Terveellisiä vitamiineja, hivenaineita ja polyfenoleja luonnosta

Valmisteveroa 2020?
0,32 € / l

Laissa oleva rajaus sokeripitoisuuden mukaan rokottaa juuri aitojen kasvipohjaisten raaka-aineiden käyttöä juomissa, sillä hedelmissä, marjoissa ja täysmehuissa on aina luontaista sokeria yli 0,5 %.

Suomalaiset ravitsemussuositukset 2014

VRN Valtion ravitsemus-neuvottelukunta

“Täysmehuja voi nauttia yhden lasillisen päivässä aterian yhteydessä”

Aamiaistuotteiden verotuksen syrjivyys Suomessa

Kuppi kahvia & 1 pala sokeria	Lasi maitoa	Mansikka-jogurtti	Lasi 100% täysmehua
			
Sokeria n. 3 g / 100 ml (1 pala sokeria/kuppi)	Sokeria 4,5 g / 100 ml	Sokeria 9,6 g / 100 ml	Sokeria 8,8 g / 100 ml (**hedelmästä, ei lisättyä sokeria**)
Kahvin kulutus/capita/vuosi n. 178 l	*Maitojuomien kulutus/capita/vuosi n. 129 l*	*Jogurttien kulutus/capita/vuosi n. 24 kg*	*Täysmehujen kulutus/capita/vuosi n. 14 l*
EI valmisteveroa	**EI valmisteveroa**	**EI valmisteveroa**	**Valmisteveroa 0,32 € / l (2020 ?)**

VALTION VALMISTEVEROKERTYMÄ NYT 0 €

Virvoitusjuomaveron syrjivyys; hedelmäpohjaiset juomat vs. esim. soija- ja kaurapohjaiset juomat kohtelu?

Lähteet: ko. yritysten kotisivustot

Soijapitoisuus 8%
Ravintoarvo / 100 ml
- *Energiaa 163 kJ / 39 kCal*
- *Sokeria 2,5 g*

Kaurapitoisuus 10%
Ravintoarvo / 100 ml
- *Energiaa 182 kJ / 43 kCal*
- *Sokeria 5,0 g*

Kaurapitoisuus 10%
Ravintoarvo / 100 ml
- *Energiaa 190 kJ / 50 kCal*
- *Sokeria 4,1 g*

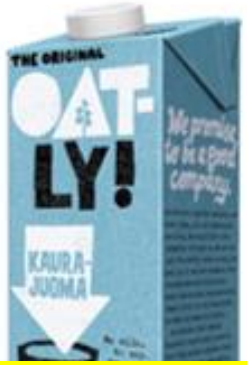

Hedelmäpitoisuus 100%
Ravintoarvo / 100 ml
- *Energiaa 62 kJ / 15 kCal*
- *Sokeria 3,4 g*

Hedelmäpitoisuus 100%
Ravintoarvo / 100 ml
- *Energiaa 160 kJ / 38 kCal*
- *Sokeria 9,0 g*

Hedelmäpitoisuus 32%
Ravintoarvo / 100 ml
- *Energiaa 51 kj / 12 kcal*
- *Sokeria 2,6-2,8 g*

KAIKKI NÄMÄ JUOMAT OVAT KASVISPOHJAISIA JA MAKEUTTAMATTOMIA

VIRVOITUSJUOMAVERO
0 € / L

VIRVOITUSJUOMAVERO
0,27 € / L → 0,32 € / L (2020?)

Vuonna 2017 samassa yhteydessä, kun makeisten ja jäätelön valmisteverosta luovuttiin, virvoitusjuomaveron piiristä poistettiin maustamattomat kasvipohjaiset maitoa korvaavat juomat sekä jääpalat. Muutoksella yhdenmukaistettiin maidon ja maitoa korvaavien kasvipohjaisten juomien, kuten muun muassa soijajuoman ja kaurajuoman, verokohtelu. Lain nimi muutettiin laiksi virvoitusjuomaverosta. Viimeisin muutos tuli voimaan vuoden 2019 alusta, jolloin veroa koro-

PERUSTELUT Lähde: https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=0900908f806597fc Liitteet

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Pääministeri Antti Rinteen hallituksen hallitusohjelman mukaan virvoitusjuomaveroa korotetaan 25 miljoonalla eurolla siten, että korotus painotetaan sokeripitoisiin juomiin. Painotuksella vahvistetaan veron kansanterveydellistä ohjausvaikutusta. Hallitusohjelman mukaan selvitetään lisäksi mahdollisuutta korottaa verosta vapautetun pientuotannon rajaa. Hallitus selvittää hallitusohjelman mukaan myös, voisiko veron rakennetta muuttaa siten, että marja- hedelmämehut rajataan pois veron piiristä.

Hallituksen esityksessä eduskunnalle virvoitusjuomaverosta annetun lain muuttamiseksi **missään kohtaa ei kohdan 1.1 taustan lisäksi todeta, mitä hallitus on nyt tekemässä tämän hallitusohjelmassa mainitun selvitystyön osalta !**

1.2 Valmistelu

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa.

Esityksestä pyydettiin lausuntoa eräiltä ministeriöiltä ja viranomaisilta sekä toimialan yrityksiä, kaupan alaa ja veronmaksajia edustavilta järjestöiltä, yhteensä 17 taholta. Lausuntopyynnöt ja saadut lausunnot ilmenevät Valtioneuvoston hankeikkunasta.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Euroopan unionin lainsäädäntö

Alkoholijuomista, tupakkatuotteista ja energiatuotteista kannettavat valmisteverot on yhdenmukaistettu Euroopan unionissa siten, että verojen rakenteesta ja vähimmäisverotasoista on säädetty tuotekohtaisilla direktiiveillä. Lisäksi näitä tuotteita koskevat menettelysäännökset on yhdenmukaistettu valmisteveroja koskevasta yleisestä järjestelmästä ja direktiivin 92/12/ETY kumoamisesta annetulla neuvoston direktiivillä 2008/118/EY, jäljempänä *valmisteverodirektiivi*. Direktiivissä säädetään yleisestä valmisteverotusjärjestelmästä unionin sisällä ja varmistetaan, että tuotteet liikkuvat esteittä jäsenvaltioiden välisessä kaupassa ja että niitä verotetaan asianmukaisella tavalla.

Yhdenmukaistettujen valmisteverojen lisäksi jäsenvaltiot voivat kantaa kansallisia valmisteve-

Miten kasviksia sisältäviä juomia verotetaan muissa EU maissa?

5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

Suomen lisäksi seitsemässä Euroopan unionin jäsenvaltiossa kannetaan valmisteveroa eri tyyppisistä juomista. Veron käyttöönotto on yleistynyt viime vuosina, esimerkiksi vuonna 2018 Iso-

Britannia ja Irlanti alkoivat terveysperusteisesti verottaa sokeripitoisia juomia. Juomiin kohdistuvien valmisteverojen kansalliset toteutustavat poikkeavat toisistaan esimerkiksi sen suhteen, mistä tuotteista veroa kannetaan ja mitkä tuotteet on jätetty veron ulkopuolelle. Myös verotaso ja sen porrastukset vaihtelevat maittain. Pohjoismaista Norjassa kannetaan valmisteveroa juomista, Tanskassa veroa kannettiin pitkään mutta siitä luovuttiin osittain rajakauppaan liittyvien vääristymien vuoksi.

Hallituksen esityksessä tuodaan erittäin lyhyesti esille miten muissa EU jäsenvaltiossa juomia verotetaan.

Edellisessä hallituksen esityksessä veron muuttamiseksi (lokakuu 2018) oli selvästi laajempi katsaus muiden EU maiden vastaaviin valmisteverokäytäntöihin ja veropohjiin.

Miten kasviksia sisältäviä juomia verotetaan muissa EU maissa?

Toukokuusta 2017 alkaen Espanjassa Katalonian alueella on kannettu alueellista virvoitusjuomaveroa juomista, jotka on makeutettu esimerkiksi sokerilla, hunajalla tai fruktoosilla. Veroa ei kanneta hedelmä- ja kasvismehuista eikä makeuttamattomista maitotuotteista tai maitotuotteita korvaavista tuotteista. Jugurttijuomat ja lääkintätarkoituksiin käytettävät juomat ovat myös veron ulkopuolella. Veron määrä on porrastettu sokeripitoisuuden mukaan siten, että vähintään viisi grammaa sokeria 100 millilitrassa sisältävien juomien vero on kahdeksan senttiä litralta ja yli kahdeksan grammaa 100 millilitrassa sokeria sisältävien juomien vero on 12 senttiä litralta. Verovelvollinen on velvoitettu siirtämään veron määrän loppukuluttajan maksettavaksi.

Iso-Britanniassa otettiin käyttöön huhtikuussa 2018 virvoitusjuomateollisuuden vero, joka kohdistuu sokeripitoisiin juomiin. Veron tavoitteena on ohjata juomien valmistajia alentamaan tuotteidensa sokeripitoisuuksia ja sitä kautta vaikuttaa erityisesti lasten liikalihavuuteen. Veron piiriin kuuluvat juomat, jotka sisältävät jostakin muusta lähteestä kuin hedelmämehusta, kasvismehusta tai maidosta peräisin olevaa lisättyä sokeria vähintään viisi grammaa 100 millilitraa kohden. Maitopohjaiset juomat, maitoa korvaavat juomat kuten muun muassa soija- ja mantelijuomat, alkoholia korvaavat juomat kuten alkoholiton olut ja viini sekä lääkinnällisiin tai muihin erityistarkoituksiin käytettävät juomat eivät kuulu veron piiriin. Vähintään viisi grammaa sokeria 100 millilitrassa sisältävien juomien vero on noin 20 senttiä ja vähintään kahdeksan grammaa sokeria 100 millilitrassa juomaa sisältävien tuotteiden vero on noin 27 senttiä litralta.

Ranskassa kannetaan valmisteveroa lisättyä sokeria tai makeutusainetta sisältävistä tullitariffin nimikkeisiin 2009 ja 2202 kuuluvista alkoholittomista juomista eli muun muassa limonadeista ja sokeroiduista hedelmämehuista. Veroa on kannettu vuodesta 2012. Veroa ei kanneta maito- tai soijapohjaisista juomista, pikkulasten maitovalmisteista eikä eräistä ravintoliuoksista. Heinäkuusta 2018 lähtien sokeroitujen juomien vero on porrastettu juoman sisältämän lisätyn sokerin määrän perusteella 16 verotasoon. Enintään gramman sokeria 100 millilitrassa sisältävän juoman vero on kolme senttiä litralta. Vero nousee asteittain siten, että se on 23,5 senttiä litralta, kun sokeripitoisuus on 15 grammaa 100 millilitrassa. Kun sokeripitoisuus ylittää tämän, vero on 23,5 senttiä litralta lisättynä kahdella sentillä lisättyä sokerigrammaa kohti. Makeutusaineilla makeutettujen juomien vero on makeutusaineen määrästä riippumatta kolme senttiä litralta. Jos juoma sisältää sekä lisättyä sokeria että makeutusainetta, kannetaan tuotteesta kumpikin vero. Vero nousee vuosittain kuluttajahintaindeksin mukaan. Alkoholiverotuksen ulkopuolelle jäävistä miedoista alkoholijuomista kannetaan veroa kuten sokeripitoisuudeltaan vastaavista alkoholittomista juomista. Kivennäisvesistä kannetaan erillistä veroa 0,58 senttiä litralta.

Lähde: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_166+2018.aspx

Miten kasviksia sisältäviä juomia verotetaan muissa EU maissa?

Belgiassa on kannettu virvoitusjuomaveroa alkoholittomista juomista 1990-luvulta lähtien. Veroa korotettiin vuoden 2016 alusta 3,08 sentillä 6,81 senttiin litralta osana laajempaa verouudistusta. Uudistuksen tarkoituksena oli siirtää verotuksen painopistettä työtulojen verottamisesta kohti kulutusta, johon liittyy negatiivisia ulkoisvaikutuksia. Vuoden 2018 alusta sokeroitujen tai makeutusainetta sisältävien vesien sekä muiden tullitariffin nimikkeeseen 2202 kuuluvien juomien vero nousi 11,92 senttiin litralta. Näiden juomien valmistukseen käytettävien juomatiivisteiden vero on 71,54 senttiä litralta ja kiinteiden juoma-ainesten vero 119,23 senttiä kilogrammalta. Maustettujen mutta makeuttamattomien vesien vero pysyi 6,81 sentissä litralta. Näiden valmistukseen käytettävien juomatiivisteiden vero on 40,88 senttiä litralta ja kiinteiden juoma-ainesten vero 68,13 senttiä kilogrammalta. Veroa ei kanneta maito-, riisi- tai soijapohjaisista juomista, nimikkeeseen 2009 kuuluvista hedelmä- tai kasvismehuista eikä maustamattomasta ja makeuttamattomasta vedestä. Alkoholiverotuksen ulkopuolelle jäävien mietojen alkoholijuomien vero on 3,75 senttiä litralta. Paahtamattomasta kahvista kannetaan veroa 20 senttiä kilolta, paahdetusta 25 senttiä kilolta ja kahviuutteesta 70 senttiä kilolta.

Latviassa valmisteveroa kannetaan lisättyä sokeria, makeutusainetta tai makuainetta sisältävästä vedestä ja kivennäisvedestä, muista alkoholittomista juomista sekä alkoholiverotuksen ulkopuolella olevista miedoista alkoholijuomista. Veron määrä on 7,4 senttiä litralta. Verosta on vapautettu hedelmä- ja kasvismehut. Latviassa kannetaan veroa lisäksi kahvista ja kahviuutteesta 142,29 senttiä kilogrammalta.

Unkarissa säädettiin vuonna 2011 laki kansanterveydellisestä tuoteverosta. Veron piirissä ovat muun muassa nimikkeisiin 2009 ja 2202 kuuluvat juomat, jotka sisältävät lisättyä sokeria yli kahdeksan grammaa 100 millilitrassa. Verosta on vapautettu vähintään 25 prosenttia hedelmää sisältävät juomat. Verotaso on kaksi senttiä litralta valmista juomaa ja 65 senttiä tiivistelitralta. Tietyn kofeiini- tai tauriinipitoisuuden ylittävistä niin sanotuista energiajuomista kannetaan veroa 75 senttiä litralta. Maustetuista oluista ja virvoitusjuomia sisältävistä alkoholijuomista kannetaan veroa kuusi senttiä litralta, jos niiden sokeripitoisuus ylittää viisi grammaa sokeria 100 millilitraa kohden.

Lähde: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_166+2018.aspx

Kasvisteollisuutta edustavien yritysten ehdotus

Ehdotus, joka pohjautuu hallitusohjelman kirjaukseen ja on toteutettavissa lakiin tehtävällä tekstitarkennuksella osana verouudistusta :

- **Vähintään 25% kasviksia, hedelmää ja/tai marjaa sisältävät juomat tullinimikkeistä 2009, 2106 ja 2202 vapautetaan virvoitusjuomaveron piiristä**
- **Lisäksi voidaan kirjata raja lisätyn sokerin maksimipitoisuudelle: hedelmä-, marja ja/tai muille kasvispitoisille juomille määritellään lisätyn sokerin määräksi enintään 8%**

Kasvisteollisuutta edustavien yritysten ehdotus

Ehdotus tulevaisuuden veroratkaisusta, joka edesauttaa kasvisten käytön lisääntymistä

- ➔ **Hallitusohjelman linjausten mukainen**
- ➔ **On linjassa muiden eurooppalaisten valmisteveroratkaisujen kanssa**
- ➔ **Ohjaa juomien kulutusta enemmän terveellisempiin kasviksia sisältäviin tuotteisiin**
- ➔ **Lisää kasvisten kulutusta helpolla tavalla**

KIITOS !

Marli
NATUR
MANDARIINI-APPELSIINI
NELJÄ HEDELMÄÄ
VADELMAINEN
1L